

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Maret Maripuu
Lp Evelin Tamm
Sotsiaalkindlustusamet
info@sotsiaalkindlustusamet.ee

Teie 04.02.2025 nr 2-10/2664-1

Meie 20.02.2025 nr 2.2.-1/25/4-2

Puuduste kõrvaldamine

Andmekaitse Inspeksiooni menetluses on Sotsiaalkindlustusameti (SKA) taotlus uuringus „Kinnise lasteasutuse teenuse jätkutoe rakendumise uuring“ isikuandmete töötlemiseks.

Tutvunud SKA taotlusega, palub inspeksioon selgitusi järgnevatele punktidele ja täiendada vastavalt nendele esitatud taotlust.

1. Palun taotluse punkti 3 õigusliku aluse osas täiendada.

Uuringu läbiviimise õigusliku alusena on viidatud Sotsiaalkindlustusameti põhimääruse § 6 p-le 10. Nimetatud säte seab ameti ülesandeks riiklike lastekaitseteenuste korraldamise. Samas on poliitika väljatöötamises osalemine nimetatud põhimääruse § 6 p-s 14. Palun lisada see taotlusele.

2. Palun täiendada taotlust selliselt, et see kajastaks uuringut terviklikult.

Taotluse p 4 kohaselt on uuring kaheosaline: seireandmestiku analüüs ja personaliseeritud süvaintervjuud. Taotlusega küsitakse inspeksiooni kooskõlastust seireandmestike kasutamiseks. Intervjuude osas inspeksiooni kooskõlastust ei küsita.

Inspeksioon selgitab, et intervjuude läbiviimine ei ole puhtalt nõusolekupõhine, sest kontaktandmed edastab uuringu läbiviijale SKA (uuringu tehnilise kirjelduse p 3.2) ja selles osas ei küsita andmesubjektidelt nõusolekut. Seetõttu toimub vähemalt üks intervjuude läbiviimise andmetöötluse etapp andmesubjekti nõusolekuta. Palun täiendada uuringu taotlust selliselt, et sellest ilmneks ka intervjuude läbiviimisega seonduv.

3. Taotluse p 4 kohasel on teenuseosutajad täitnud alates mudeli kasutuselevõtmisest 01.11.2022 regulaarselt seireandmestikke, mida nüüd uuringus soovitakse analüüsida.

Kas nimetatud seireandmestike eesmärk oli juba alates 2022. aastast sisendi saamine käesolevaks uuringuks või oli teenuseosutajate poolt seireandmestike täitmisel algselt muu eesmärk? Kui oli muu, siis milline?

4. Palun täiendada/täpsustada taotluse punkti 5, aga ka punkti 8 jt punkte, kus on räägitud anonümiseerimisest, vastavalt järgnevatele selgitustele.

Taotluse 5 kohaselt sisaldavad seireandmestikud lapse teenusele suunamise otsuse numbreid ja selle kaudu on SKA-l võimalik siduda andmestik konkreetse isikuga. Inspektsiooni hinnangul on seireandmestikud sellisel kujul pseudonümiseeritud, mitte anonümiseeritud.

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) 2016/679](#) (isikuandmete kaitse üldmäärus ehk IKÜM) artikkel 4 punkti 5 kohaselt on pseudonümiseerimine isikuandmete töötlemine sellisel viisil, et isikuandmeid ei saa enam täiendavat teavet kasutamata seostada konkreetse andmesubjektiga, tingimusel et sellist täiendavat teavet hoitakse eraldi ja andmete tuvastatud või tuvastatava füüsilise isikuga seostamise vältimise tagamiseks võetakse tehnilisi ja korralduslikke meetmeid. Pseudonümiseeritud isikuandmete töötlemisele kohalduvad isikuandmete kaitse nõuded.

Andmete anonümiseerimine eeldab, et isikut ei ole võimalik andmetele tuginedes mitte kuidagi ei otseselt ega ka kaudselt tuvastada, sh ka mitte andmete omavahelise seostamisega. See tähendab, et kui SKA puhastab enne uuringu läbiviijale andmete edastamist kogu andmestiku ära, sh eemaldab teenusele suunamise otsuse numbri, siis sellegi poolest on SKA-l olemasolevat täiendavat teavet kasutades võimalik hiljem seireandmestikes olev teave siduda konkreetse isikuga. Kui sellise andmete sidumise kaudu on võimalik jõuda konkreetse isikuni, siis on tegemist pseudonümiseerimisega. Selleks, et tegemist oleks anonümiseerimisega, peab SKA ka ise endal teenusele suunamise otsuse numbrite andmestiku kustutama. Arvestama peab täiendavalt seda, et juhul kui teenusele suunamise otsuse number on näiteks sama, mis kohtu koostatud määruse number, millega laps teenusele suunati, siis tähendab see seda, et selline number on teada ka teenuseosutajale, kohtule ja võib-olla veel mõnele asutusele (KOV lastekaitse). Seega võib hüpoteetiliselt seireandmestiku sidumine olla võimalik ka kolmandate asutuste/isikute kaudu. Anonümiseerimise puhul ei saa ega tohi olla võimalik viia andmeid tagasi isikut tuvastavale kujule.

Anonümiseerimise puhul tuleb ka hinnata, ega isik ei ole kogu andmete hulka arvestades siiski äratuntav. St anonümiseerimiseks ei ole piisav üksnes isikukoodi, elukohta, kooli vm andmete eemaldamine, vaid arvestades kinnise lasteasutuse teenuse sihtrühma väiksust, tuleb hinnata, ega ei ole ka kaudselt üksnes vabavälja kirjelduste põhjal mõni laps tuvastatav. Taotluse punkti 5 viimases lauses on öeldud, et andmestik ei sisalda otseselt lapse isikut tuvastada võimaldavat teavet. Kui teave võimaldab last tuvastada aga kaudselt, ei saa rääkida anonümiseerimisest.

Eeltoodust tulenevalt on inspektsioon esitatud teabe põhjal seisukohal, et seireandmestikud ei ole anonümiseeritud, vaid pseudonümiseeritud. Selliste andmete töötlemisele kohalduvad andmekaitse nõuded. Palun taotlust selles osas täpsustada.

5. Palun täiendada vastavalt eelnevale selgitusele ka taotluse punkte 10, 10.1, 10.2. ja 10.3.

Kas inspektsioon saab taotluse p 10.3 põhjal õigesti aru, et seireandmestikud kustutatakse hiljemalt 15.12.2025?

6. Palun täpsustada taotluse p 7.

Taotluse punktis 7 on öeldud, et seireandmestikus ei koguta eriliiki isikuandmeid. Samas võib kinnise lasteasutuse teenusel viibival lapsel olla ka mõni terviseprobleem, diagnoos vmt, mis kuulub IKÜM art 9 lg 1 kohaselt eriliiki andmete hulka. Kas uuringu läbiviimisel tagatakse, et näiteks tervist puudutav eriliiki isikuandmete hulka kuuluv teave eemaldatakse seireandmestiku vaba vormi väljadelt ja uuringu läbiviijani eriliiki andmed ei jõua?

- a. Kui mitte üheski seireandmestiku ankeedis ei ole eriliiki isikuandmeid ja see on kontrollitud, palun lisada vastav kinnitus taotlusesse.
- b. Kui seireandmestikega töödeldakse siiski eriliiki isikuandmeid, siis kas SKA plaanib kooskõlastada ka selle osa uuringust eetikakomiteega?

7. Palun täiendada taotluse punkte 11 ja 11.1.

Taotluse p 11 kohaselt andmesubjekte nende isikuandmete töötlemisest ei teavitata. P-s 11.1 on selgitatud, et andmesubjektide teavitamine ei ole põhjendatud.

Andmesubjekti teavitamise kohustus tuleneb IKÜM art-st 14. Üldmääruse art 14 lg 5 küll kehtestab ka andmesubjektide teavitamata jätmise alused, kuid neid saab rakendada pigem erandlikel asjaoludel. Praegusel juhul ei nähtu taotlusest, et oleksid sellised erandlikud asjaolud, mis takistavad inimeste teavitamist. Isegi kui ei ole võimalik teavitada personaalselt iga seireandmestikuga hõlmatud inimest, siis on võimalik korraldada üldine teavitus. Teavitada on võimalik läbi teenuseosutajate, KOV-ide, (sotsiaal)meedia, SKA, ministeeriumi jt asutuste kodulehe jms, seega palun uuesti kaaluda andmesubjekti teavitamise võimalusi ja vastavalt sellele taotlust täiendada. Kui leiate, et isegi ka üldine andmesubjektide teavitamine võimalikuks ei osutu, palun seda otsust põhjendada.

Palun taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning selgitused ja täpsustused taotlusvormile sisse viia esimesel võimalusel, kuid hiljemalt 10.03.2025. Muudatused palun algtekstist eristada ja esitada taotlus e-posti aadressile info@aki.ee.

Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib inspeksioon vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lõikele 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Agnes Järvela
jurist
peadirektori volitusel